

L'Esquella de la Torratxa

Ay XLIII : Nùmero 2199

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 29 d'abril de 1921

TABAC DOLENT

—Tan mateix ens obliguen a fumar unes coses!..

GRANS MAGATZEMS
DAMIAN'S
ARTICLES PER A PRIMERA COMUNIÓ

Objectes per a regal
 Màrbres i bronzos artístics, Plateria, Joieria
 Rellotgeria, perfumeria, Bisuteria, Aparells
 parlants, Làmpares, Gúbies de metall, Parai-
 gües, Bastons, Banos, Guants, Articles per a
 sport, articles per a escriptori, viatge i etc.,

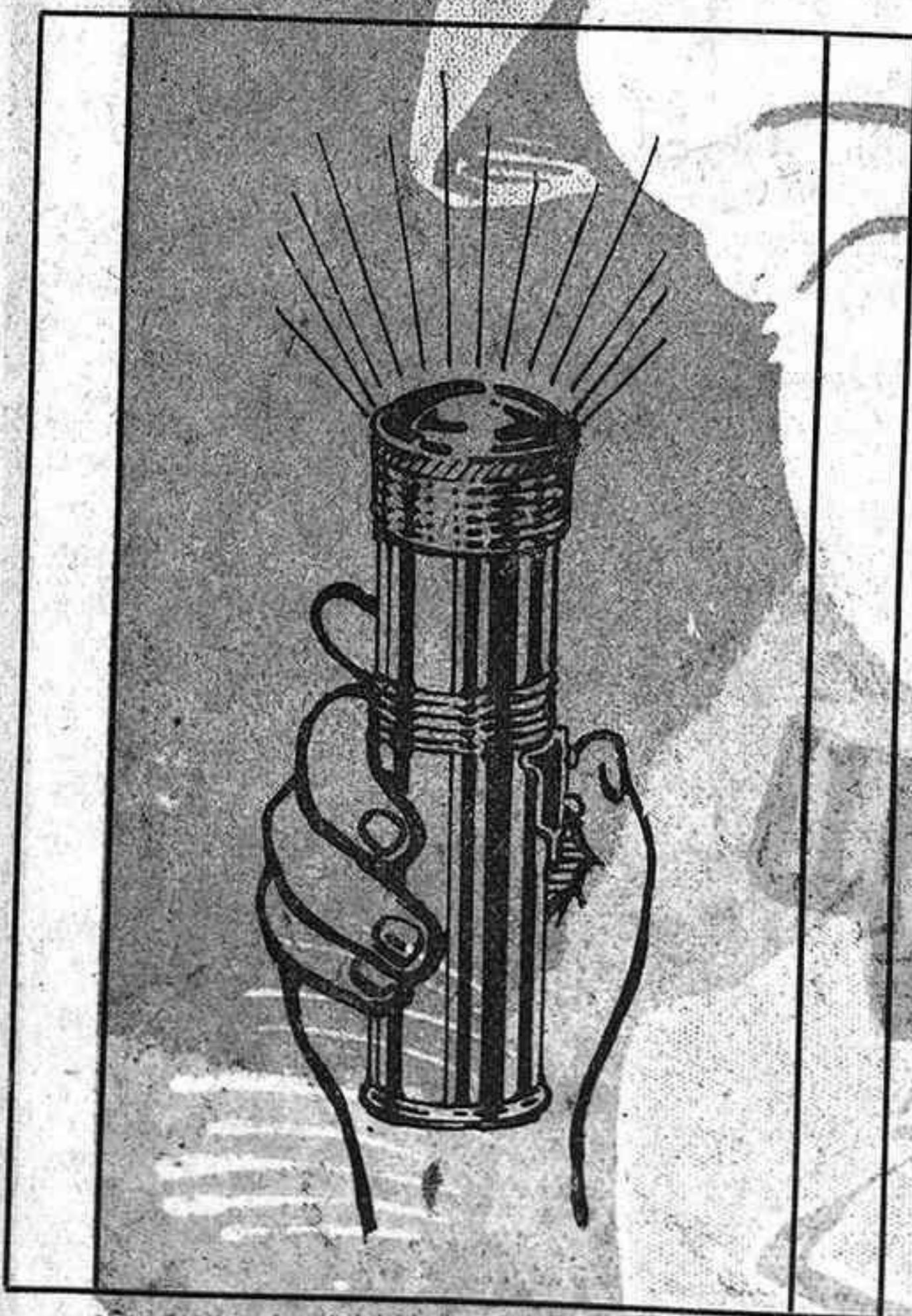
SASTRERIA

Ultimes novetats per a la pròxima temporada
 Especialitat en la mida — Confeccions per a senyora

Guants, Sabates, Juguets, Camiseria,
 Mobles, Ferreteria, Maquinaria, etc.

SECCIÓ ESPECIAL de diferents articles
 al preu únic de **3⁹⁵** pessetes

La llum del dia a la mà

Una làmpara elèctrica superior marca
LOT és útil en tots moments i de co-
 moditat incomparable. Solament són au-
 tènriques les que porten el segell de
 garantia **LOT**.

**ANTONI
 LÓPEZ**
 IMPRESSOR

Olm, 8-BARCELONA

Llarg llig amb
 subjectador

SARNA
 CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
 Frasco 4 pessetas
 Asalto, 28, farmacia - Barcelona

**Blocks
 NOTES**
 A DEU CENTIMS
BAZAR DE LA UNIÓN
 Unió, 3. - BARCELONA

SI VOSTÉ ES UN HOME PRÁCTIC DEU USAR L'ACREDITAT LLAPICER

GE

N'HI HA DE 3
 CALITATS

Xapat plata
 Plata de llei
 Xapat or

Amb cada llapicer
 s'entreguen al públic
 24 mines de recanvi
 o sigui 80 centíme-
 tres de mina tota
 aprofitable, lo que
 assegura al com-
 prador el mateix us
 que obtindria amb 30 llàpices
 corrents

PRÁCTIC — ELEGANT — CONTE
 GOMA PER A ESBORRAR — ES
 TROBA EN TOTES LES BONES
 PAPERERIES

Curt amb anella

Curt sense anella

Llarg a dormir
 amb subjectado

PARA ENFERMEDADES DE
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARCA MIRET - Farmacéuticos
 Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

MOSAIC

Alguns amics bromejaven el diumenge passat sobre la festa dels sometents. I jo els hi vaig dir:
—El sometent és una cosa molt sèria. El sometent és una sèrie de abstraccions: l'ordre, el principi de autoritat, l'economia lliberal, la llei escrita. El sometent, ja més concretament, representa la conservació de la propietat, la persecució dels delinqüents. El sometent és, ademés, Catalunya, el seny de Catalunya amb escopeta.

—Però vostè, no és un home lliberal?

—Sí, i no'm faré mai del sometent, entre altres raons, perquè no tinc, ni tindrè mai dugues pessetes. Però mireu, l'Estat, té tres poders—apart del reial—el legislatiu, el judicial i l'executiu. Doncs bé, En Pere Puig, sometent, és poder legislatiu perquè és elector; és poder judicial perquè és jurat, i és poder executiu perquè és sometent. Els tres poders de l'Estat són acaparats per ell. Damunt d'un sometent, amb més atribucions que ell, no hi ha més que el rei.

—Sí que és sèrio.

—No li deia jo...

La Societat de Nacions, com el nostre nou confrare *La Actualidad*, ha sortit definitivament la setmana passada. Els hotels s'han buidat i les subsistències hauran tingut, segurament, una baixa. Llàstima gran que no s'hagi intentat una estadística a lo Rabelais per a mostrar la influència de la Societat de Nacions, en l'alimentació. La primera vegada que's va reunir va gastar cent mil francs en cigars de l'Havana. En quaranta vuit dies, que no haurà consumit a Barcelona? Quants centenars de pollastres? Quants milers de kilos de filets? Quantes llagostes i llusos? Quantes caixes de vins? Quantes arrobes de cafè?

Els anglesos són els que han tret més profit i han

participat menys de les conferències gastronòmiques. I és que els anglesos mai perden el seu gest de «gentlemen». Un d'ells anava designant als distints delegats en un dels banquets, al seu company de taula:

—Aquell és el representant de Polònia, aquell el del Brasil, aquell el de Lituània.

Aquí se detura, per a preguntar, displicent, al seu interlocutor:

—Lituània... No trova que això té regust de peix?

**

Per les cantonades s'anuncien les curses de cavalls. Les curses de cavalls són a Anglaterra i a França, tradició, i fins a Madrid. Però an aquí, terra de carreters, no tenim, per ara més que un parell de quadres. I després d'Anglaterra cap altre poble amb més dret que Catalunya per a fer curses de cavalls. En l'escut de Catalunya, hi ha un Sant Jordi, a cavall:

Però la nostra gent no vol acostumar-se an aquestes coses europees. Ara arribarà la companyia de la Robinne, amb la seva escola ian «chic», amb els seus trajos d'En Poiret, i els barrets d'En Lewis. I quan hem parlat de la companyia Robinne, ponderant-la, ens ha respost una de les nostres famílies més distingides:

—Potser sí que estarà bé, però això no ens pot comoure als que estem acostumats a l'òpera.

Cap i casal de Catalunya

La darrera reunió tinguda pel Consell municipal, anà, en sa major part, dedicada a tractar de festes.

Un certàmen literari que ha de celebrar-se a Reus, una solemnitat nàutica, una exposició de clavells, sigueren, entre altres, els temes en que intervingueren els regidors, que mai com ara, poden repetir la expressió coneguda, de:

—Si això és la guerra, ni mai que vingui la pau.

Una sessió festiva, malgrat la filiació del president, que ho sigui el senyor Nicolau d'Olwer, acreditat com helenista i investigador de curiositats de la mena de les que interessen a mitja dotzena de persones, comptant entre aquestes al secretari de la seva Tinència i l'ordenansa a les seves ordres.

Un tret a remarcar, es el que les festes de que parlem, es contraguin a municipis que no són el nostre. Reus, Sitges... que tenen al Ajuntament i en les persones dels

ATENEO DEL MUNICIPIO DE BARCELONA

senyors Gambús i Mir i Miró, protectors gelosos i amants a traure partit de lo que s'ofereixi... i siga, naturalment, de justícia. I pot donar-se res tan just, com un certamen literari i una exposició de clavells? Diguin-ho vostès mateixos.

Que cada regidor imiti el comportament observat pels senyors Gambús i Mir tocant als seus pobles nadius, o adoptius, i s'haurà aconseguit el fer de Barcelona el veritable cap i casal de Catalunya.

No els sembla?

JUST

Activitat

En Pujols i En Morera continuen treballant en la refundició de les obres d'En Pitarrà, per a convertir-les en obres líriques. En Pujols ja les té gairebé acabades i el mestre Morera ha posat ja música an *El Castell dels Tres Dragons*.

En Jaume Pahissa està encarregat de posar música a unes quantes obres que formaran part del futur Teatre Líric Català. Però En Pahissa va poc a poc, per a no desmentir la seva provada activitat.

En Moragues, el seu íntim amic, afirma que una de les obres ja està molt adelantada.

—Ja té fets els intermedis—diu En Moragues.

L'iniciat

S'ha dit que Catalunya havia conseguit un nou creient amb el delegat japonès. Visitava el Museu i se va trobar amb l'Eduard Toda, que començà a parlar-li en japonès. Aleshores, ell, assombrat de que hi hagués qui parlés el japonès a Barcelona, va prometre aprendre el català.

Això té un valor filològic. Però quan el delegat de Lituània tornà de Madrid, ja el valor era polític. Els lituans són els enemics dels polacs, que se'ls volen fer seus.

—Què li han semblat els madrilenys?—li preguntaren.

—Sembren polacs...

Una frase

Han començat a arribar els grans toreros i amb ells aqueixos «aficionados» transhumants que els acompanyen.

En una penya taurina, la conversa deriva vers el caràcter català i el castellà, i un «aficionado» retreu, com definitiva, la frase d'En Belmonte sobre En Matheu:

—Ja no hauria tingut d'ésser català, per a tornar a casa a cerear la gabardina.

Al Jutjat de guàrdia hi porten una raspa que ha comès un furt a casa dels seus amos.

El jutge:

—Una cosa m'extranya: que hagi robat els coberts del bufet, i no hagi robat les joies de la calaixera.

La detinguda:

—Vostè també?... Be prou que, per lo mateix, m'acaba d'escriu el meu home!

Jo m'he resistit a adoptar el rellotge de polzera.

El que porto és de butxaca. Maciç, de plata. Calculo que de cada tapa en sortien una dotzena de coberts. Té un diàmetre de vuit centímetres i funciona per l'antic sistema de la clau.

Un rellotge d'una peça, comprat per l'avi amb motiu de les seves noces i que conservo respectuosament, a desgrat de la seva pesantor i dels avenços introduïts en la indústria de la rellotgeria.

La claueta va adherida a la cinta de seda negra, que utilitzo a modo de cadena. Un rellotge, en fi, que per molts conceptes és l'admiració dels amics que no comprenen tant interès per una peça que podríem dir-ne prehistòrica.

Es que les meves relacions, inclòs les més afectives, no saben el meu gust per la tradició, tocant als objectes familiars.

A l'hivern, a casa, s'encen encara el braser amorós i patriarcal. Al istiu, a taula, acostumem a escampar les mosques amb un ventall dels més autèntics. Construït amb canya i cartró. Amb una franja de paper de color voltant.

I celebrem totes les festes i festetes que consten al nostre calendari, que és—no hi ha que dir-ho—el Pagès.

Per a abreviar, m'abstinc de detallar-les. Per lo mateix, no els dic tampoc que tinc al cancell un cordó que comunica amb una campaneta i que dormo amb gorro d'estam.

Tornant al rellotge, objecte del present article.

L'altre dia va parar-se'm.

Abans de fiar-lo al rellotger, vaig obrir-lo per les tapes, escudrinyant cuidadosament l'interior.

Em trobava abstrèct amb aquesta operació quan se encepaga a entrar al despatx un amic, espècie de set ciències, el que em prega insistentment que li deixés el rellotge, amb el sant intent d'arreglar-lo.

La tossuderia del intrús i el seu afany, repetidament manifestat, d'ésser-me útil, determinaren el que accedís a la demanda. Va emportar-se'n, doncs, el rellotge, prometent-me tornar-me'l passat el temps indispensable per a restituir-lo a la normalitat.

L'amic enginyós i desinteressat, ha vingut a trobar-me fa unes hores. Embolicat amb un retall de *La Vanguardia* ha portat el rellotge.

I m'ha dit en un to de fondo convenciment:

—No he lograt posar-lo en marxa, emperò li he descobert el mal. Entre les peces de la maquinària hi havia aquest cabell.

I m'ha ensenyat l'espiral!

LA CARTA DEN BELMONTE

«Carísimos aficionados: No puedo venir porque no estoy de vena...»

PAPERAM

MENTRE LA LLUM ARRIBA..., per *Didac Franss-Opaliina*.—
Es el segon llibre que llegim d'aquest autor; un bon senyor que ens vé a destarotar aquella dita castellana que diu que «nunca segundas partes fueron buenas». En el cas del senyor Franss, no resa l'aforisme. El seu segon llibre ens agrada més que el primer, i això que aquest ens va plaure força.

Mentre la llum arriba... és un aplec de impressions íntimes, subjectives unes, objectives altres, transportades al llibre amb un estil concís i breu, quasi lapidari, que revelen un temperament intens en la reflexió i un bon gust exquisid en l'expressió.

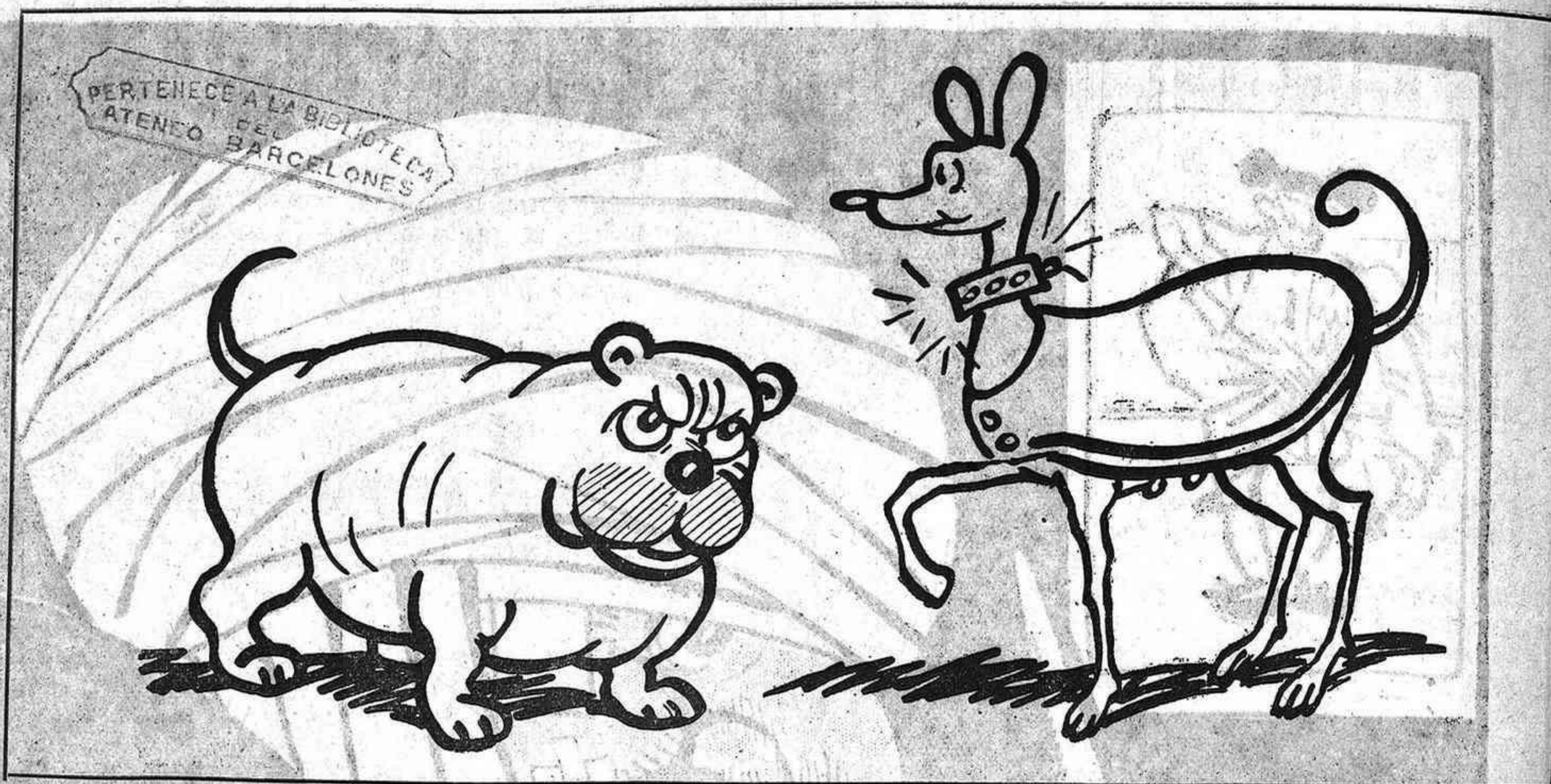
No totes les notes que s'hi enclouen, encara que semblin

vistes o viscudes, són igualment interessants per al llegidor, però hi ha en elles prou bellesa estètica i prou emoció per a que resultin dignes d'un amable somriure, sinó d'una esgarrifança sentimental.

I es dona el cas de que les més naturals, les més ingènues i senzilles són les que van més de dret al cor; per tant que tota la pruija de trascendentalisme filosòfic, en impressions íntimes d'aqueixa naturalesa, al nostre pobre entendre i pel nostre gust, hi sobra completament.

No podem resistir la temptació de copiar una d'aqueixes impressions, espigolada al etzar:

«Barrejada amb la pols de la carretera, una lluentor de plata fereix els ulls del vianant que, curiós, apreta el pas i

DE QUAN LES BESTIOLES PARLAVEN

—Saps, noi, que ets molt lleig?
—Saps, noia; que ets molt presumida?

després s'ajup estirant la mà envers l'objecte solitari en mig del camí.

»Ço que lluu són les inicials metàl·liques d'una cartera de butxaca. El vianant l'arplega ràpid i l'endrega en el lloc exprés de la seva americana. Instintivament tomba el cap i repara el paratge: ningú ho ha vist. Llavors compta els bitllets de Banc guardats allí dintre: trenta mil pessetes!

»El vianant segueix el camí, preocupat, volent donar-se compte de la fabulosa quantitat que porta damunt... i que és ben seva... No! Ben seva, no. Un instint amagat li dicta quelcom que fa pesantor a la consciència.

»El vianant es diu a si mateix: Primerament, ningú ho ha vist: després, si no hagués estat jo, hauria estat un altre que, indefectiblement, se l'hauria fet seva: per altra part, ignoro de qui sia... Bé! Això no, perquè podria haver-hi dintre una tarja amb les senyes... o podria no ésser-hi. Llavors...

»El vianant obra cautelosament la cartera; cerca, nirviós; mira, tem...; no, no hi ha cap tarja ni cap senyal

»Llença la fina cartera de pell i s'enfonsa el plec de bitllets muts, anònims, a l'infern del gec.

»Després segueix el camí, xiulant un aire gentil com repic de Pasqua.»

DIDAC FRANSS-OPALIINÆ

Així són, de sinceres, de ràpides, de corprenedores les notes literàries d'aquest llibre simpàtic.

El volum, molt ben presentat, és dels que conviden a llegir.

SEPT SCIÈNCIES

Aquest número ha sigut
passat per la censura
governativa

GLOSSARI

ELS ESPECIFICS

Un apotecari, amic nostre, se'ns planyia de que avui en dia, amb la inundació de l'especific, es va perdent el fer medicines.

L'apotecari d'abans aviat no existirà. Ja no's té aquell morter d'aram, que semblava l'olla dels miracles; ja no's remena i ja no's manipula. Aquelles receptes en que hi entrava un xic de tot i un xic més de lo altre, aquells unguents tan complicats, que per omplir una capseta es tenia d'acudir a tots els pots blancs de la botiga, i aquelles combinacions que no's podien fer sense ulleres, es van perdent per un sempre més, i del sangrar i de la sangonera no se'n canta gall ni gallina. La sangonera, com el mamuth, no tardarà gaire temps en ésser un animal lacustre, de les èpoques terciàries, i les mateixes terciàries no són del ram dels apotecaris: des de que se sap que són microbis se les caça directament, sense intervenció de recepta.

L'especific ha mort la terapèutica, o sia la manipulació. Els mals d'avui estan catalogats, i cada malalt o cada aprensiu pot tenir el seu diccionari; tenim el cos numerat i dividit en peces menudes; el cervell vé a ésser un joc d'escacs, i per cada número o quadradet, l'home que és un xic curiós hi pot trobar el seu especific, deixant al pobre apotecari com si fos un betes-i-fils, que en lloc de pots té capsetes amb els preus per pams o per troques.

I lo pitjor d'això, o lo millor (segons, si un és metge o és malalt), és que la capsa de l'especific explica, amb tots els ets i uts, del modo que un ha de medicar-se, lo que ha de pendre i quant ne pot pendre, els dies que tardarà a curar-se i els perills que corre i que no corre, amb l'aventatge del pacient i desventatge del delinqüent, que com que un sol d'aquests especifics lo mateix cura la gota, que

la pedra, que el fetge, que el sagi, que el mal de Sant Pau o de Sant Pere, amb una sola capsa en té prou per a ell i per a la parentela, i encara li sobra específic per a poguer convidar als amics a fer juerga curatòria.

Es veritat que encara al farmacèutic li resta l'anàlisi, que ja és moll restar. Avui en dia tot s'analitza. Lo mateix es passa per l'anàlisi la sang que la carn, els tendrums que els ossos. Per l'analitzador no's perd res; però el dia, tal volta no llunyà, que algun savi del Nord inventi l'específic analitzatiu, si els pobres apotecaris no demanen l'ungüent i el remei obligatori, hauran de tancar les botigues i es perdrà aquell atractiu d'aquell solitari que's veu en remull darrera el vidre, i aquella bola de claror que tant alegra els pobles de fora.

Hi han homes despreocupats que creuen que sense apotecaris tal volta hi hauria més salut, però nosaltres en protestem amb totes les nostres forces i tota la nostra convicció.

L'específic sempre serà el cromo de la medicina. Les obres mestres del Remei s'han de fer amb suc de munyeca; les receptes, en llatí espès perquè el malall no les entengui.

NOTES DE CASA:

De la «Joventut Nacionalista Sang Nova», rebérem una tarja de convit per a assistir al festival que, amb motiu del seu Segon Aniversari, tingué lloc diumenge.

— De la «Penya Niu Tranquil» una invitació per al Gran Ball de Gala que tindrà lloc demà a la tarda.

A tots, mercès.

Se'ns prepara un mes de maig que hi haurà feina de debò, i que ho celebrem de tot cor. I per a que se'n convengin, vagin llegint:

FOOT-BALL

El nostre club campió de Catalunya, donant una prova més de la seva valúia i iniciativa dintre del foot-ball català, ens prepara per als dies 1, 5 i 8 tres partits contra el Cardiff-Corinthians, equip anglès de molta empena dintre dels amateurs.

Per als dies 15 i 16 jugarà contra el New-Castle, que és un equip «professional» que ocupa el tercer lloc.

I per si no en tenim prou, ens porta el Wurlley que és el campió d'Anglaterra i mundial dels «professionals».

I ara que vinguin quatre «esgarria cries» i que diguin que el Barcelona és un club que no mira pel bé dels jugadors casolans, quan si no fos per l'activa Junta del club dega, que's desviu en fer-nos veure bons partits, ens tindriem d'accontentar amb veure el «Gratallops» o el «Enepegada F. C.». Sort que «brams d'ase no pugen al cel».

Per lo tant, estan d'enhonorabona els aficionats a la «Cossa».

= DORÉ =
REVISTA
PARIS
SE DIVIERTE

ROMEA
REVISTA
MONTERO
PER CATALUNYA

PRINCIPAL-PALACE
¡OOOOOH!
LA REVISTA

— Què us ha semblat, bon home?
— Molt bé. Es veu que Barcelona és el país de les revistes.

C. D. Europa.—Aquest club, amb el que van totes les nostres simpaties pels esforços que fa, també fa venir al Real Stadium, de Oviedo, que és un equip potent i que segurament donarà motiu per a que els nostres jugadors els hi demostrin el nostre joc. Aquests partits es jugaran els dies 1 i 5 de maig. No hi mancarem.

CURSES A PEU

El diari *El Liberal* farà córrer els seus 170 corredors inscrits, el dia 1 al matí.

Hi ha molta animació per a veure qui arribarà primer per a endur-se'n la copa.

CURSES DE CAVALLS

També tindrem curses de cavalls, i per l'acertada organització dels directors tindrem ocasió per a sentir parlar un castellà d'estar per casa, per a veure gran nombre de damiselles lluint esplèndids trajos, i per a que els cavallers tinguin una nova diversió amb les «apuestas mútuas».

Veritat que hi haurà esports per a tots els gustos el mes que vé?

NOLUS

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

LA CECA, LA MECA I LA VALL D'ANDORRA PINTURES DE MESTRE I NINOTS DE NOI

En Febrés Ill és un pintor que fa els quadres a cops de puny. Val a dir ho; però així i tot, li resulten més rodons que molts dels que's pinten amb pinzells de pèl de marta. I és perquè En Febrés Ill. graponer com ell sol, ens resulta un artista de lluc, que hi *lluca* molt, i munta un paisatge enlluernador en un tancar i obrir de parpelles, tan ben agafat, que sempre enlou més d'un terme.

Portat de la vocació pictòrica per tal de trobar bons temes per a traduir-los en pintures xiroies i sentides, és capaç de rodar la *Ceca*, la *Meca* i la *Vall d'Andorra*, com ho ha fet aquesta vegada, fins a reunir les 46 obres que té al *Saló Parés*; totes elles fetes amb un garbo d'home convençut de la seva traça.

**

A *Cân Valentí* hi té una bonica exposició un artista prou conegut, un mestre que la sap llarga de debó. Ell amb quatre copets d'espátula i una pinzellada que altra, em fabrica uns poms de flors que enamoren per la brillantor del colorit, posant-hi entre mig de tant en tant alguna floreta de carn, en plena joventut, collida prop del temple d'Afrodita.

Ademés, perquè el tinguem ben present, ens convida sovint a olorar les seves flors de carn i de jardí, ara a *Cân Pat* ara a *Cân Pere*.

Encara no saben de qui parlo? D'En Genís Capdevila, home; aquella rateta savia que porta al damunt tants anys d'experiència com de picardia artística.

**

No entreu a les *Galeríes Layetanes* amb el barret posat, doncs us l'haurieu de treure per força en arriar

a la sala gran, on hi té exposada En Segrelles una bella col·lecció de pintures de tota mena, escaientes i garboses com les filles de l'horta valenciana on va nèixer.

En Segrelles és un excel·lent il·lustrador de llibres, i un pintor de cap d'ala. Aneu mirant les il·lustracions de diferents obres que té allí, i si l'una us agrada, l'altra més; passeu a contemplar els bodegons i sentir a la boca la frescor d'aquells melons i cindries pintats a correuita; guaiteu un moment les testes d'estudi i us sembla que parpellegen talment; arribeu al nu de dona, aquell nu plajejat per la claror de la lluna, i experimenteu una mena d'esgarripança, com si us l'haguessiu trobada en la buidor del pis després de pujar l'escala a les fosques i obrir la porta a les palpentres.

Mestre Segrelles; rebeu la meva barretada. Sou un arna.

Allí, prop d'aquest pintor d'empenta, l'Aragay exhibeix uns ninotets d'infant perpetu; unes aquarel·letes que recorden els seus assaigs pictòrics de quan anava a estudi i omplia de gargots les guardes del Juanito.

Jo no se perquè l'Aragay no's dedica d'una vegada a fer una sola cosa. No té traça per a decorar plats i olles? Que ho faci a la bona hora, a veure si amb palla i temps arriba a ésser un *Palissy*.

Ha sortit un altre cartell anunciador de l'*Exposició d'Art* d'enguany, tan dolent, que aixeca al seu predecessor a l'altura d'un *Velázquez* o d'un *Rembrandt*.

Sempre hi ha un pitjor, al món.

El nou cartell representa a la nostre mare Eva, que essent encara de fang anava prenent les formes de femella humana.

L'assumpte, com es nota, no té res que veure amb l'Art. I la figura tampoc, val a dir-ho.

Res, coses dels *deucentistes*.

C. ARBÓ

A una rossa...

Tens una boca ben bonica; un niu per omplir-lo tot hora de petons.
Tens uns ulls la mar de rebufons,
i un clotet a la barba, tot joliu.

Tens els peuetts petits; caminar viu i uns cabells d'or, que fins a l'or confons.
Ets tota una bellesa; mar sens fons d'elegància, esbeltesa i atractiu.

Ets la rossa més rossa que conec;
i com que a vora meu hi ets ben sovint,
et contemplo, i t'alabo, i reconec
que, comparada amb moltes, vals per vint.

Prô t'haig de di el que penso, mossà:
mai m'ha fet il·lusió una dona rossa!

R. R. I C.

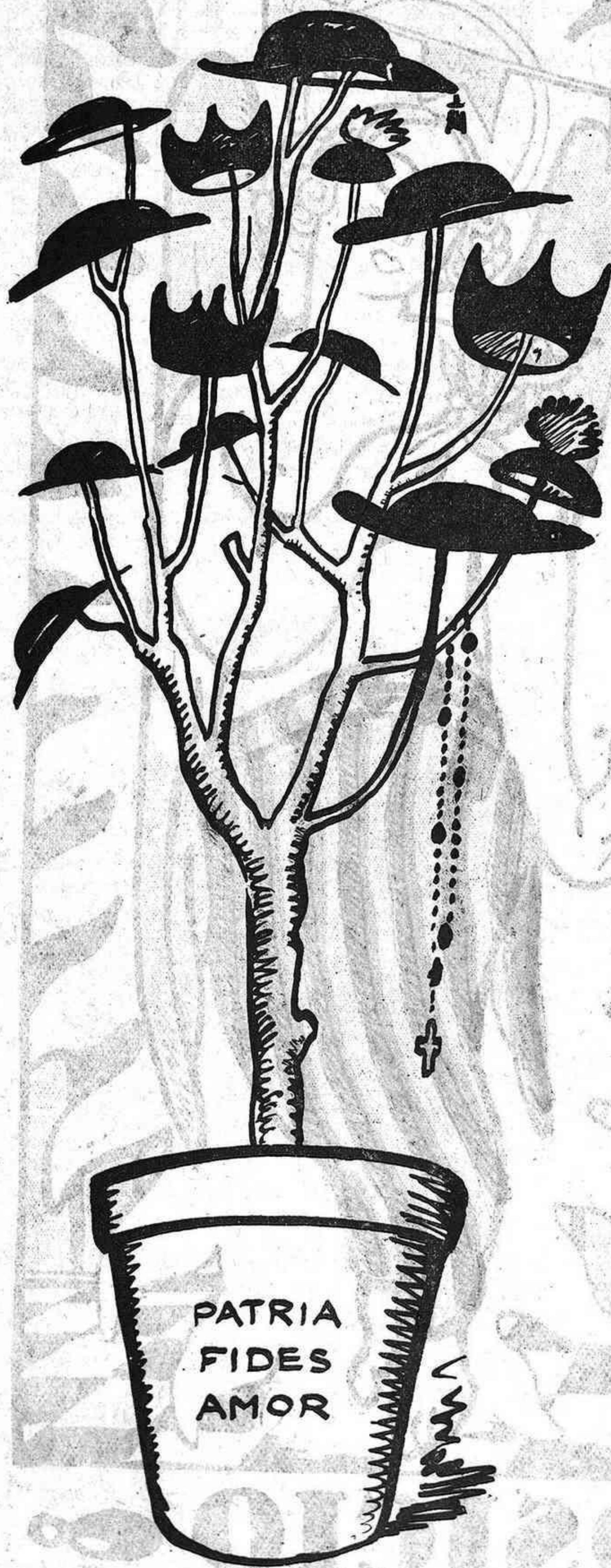

EX-POSICIO D'ART

BL CARTELL DE BELLES ARTS

—Mediterrani?.., Cubista?
Valga'm Déu Nostre Senyó!

Si això ho posen a la vista...
cóm seran els del recó!

JOCS FLORALS

No seria gens estrany
que les flors de la poesia
fossin també així, enguany.

TELO ENLAIRE

ROMEA

Les dues obres de taquilla, *La Ventafocs* i *Per Catalunya* segueixen el seu curs triomfal.

De la primera ja s'ha anunciat el centenar per a un dia de aquests. Al centenar de la segona, també hi arribaran un dia o altre.

— Per a dimarts que ve se prepara una magna funció a benefici de la gentil i estudiosa artista Pepeta Fornés. Programa: *La Ventafocs* i *El premi de l'hermosura*. Aquesta darrera obra, encara que és una represa, tindrà en aquest teatre totes les traces de una estrena.

NOVEDADES

Tenint en compte el «pleno éxito» de *La Princesa de la Czarda*, que cada dia porta més gent, l'Empresa, amb molt bon acert, ha acordat retrassar l'estrena de *Los papiros*, que s'anunciarà oportunament.

S'ha repesat *El húsar*, amb èxit.

PRINCIPAL-PALACE

Molt graciós, molt, el nou quadre còmic *Un vodevill entre bastidors*. En Ramper és ovacionat cada nit en la lluita greco-romana de la seva invenció. La Mado Minty, elegant i distingida com sempre, ha estat una gran adquisició. En la dansa de les mans juntes hi està superior.

S'ha reproduït el famós quadre *Opium*, i per a molt aviat se anuncia l'estrena del ballable *Kiss-Bank*.

NUEVO

Una interpretació ben afiligranada i al mateix temps ben personal, dona la Maria Vila a la figura de *Zazâ*. Cal veure-la en les escenes passionals i tendres, més que en les de discret i còmiques, per a fer-nos oblidar sense recansa les moltes i moltes grans artistes nacionals i estrangeres que han fet magnífiques creacions de aqueix tipu-fita d'un gènere real de la comèdia francesa. En el tercer i quart acte, sobre tot, la nostra actriu, concentrant-se sentimentalment, traspasa en emoció els límits del personatge fictici, agegantant-lo, i donant un relleu grandios a tota la passió dramàtica que batega en l'obra.

En Daví, digne company de la protagonista, s'hi fa aplaudir també de valent. Els altres, voluntariosos.

— Per a demà, dissabte, s'anuncia *La dama de las camelias*.

ESPAÑOL

Comèdia de guerra i d'amor, una obra dramàtica amb la seva tesis transcendental i amb els seus punts de filosofia, ha aconseguit interessar al estragat públic de vodevill. Miracle? No. Es que sortosament s'han vist agermanades en aqueixa producció escènica original—molt original—la bellesa artística plàstica i la bellesa estètica sentimental, com s'hi han harmonitzat també perfectament aquestes amb els elements de interpretació amb que comptava la casa.

En la comèdia de l'Avelí Artís—amb tot i mancar-hi un argument dreturer i rectilini a la vella manera—hi ha prou ambient pintoresc i prou pasta emocional per a que l'acció es faci agradable i per a que l'espectador resti subjugat. L'art i el fons moral, la salven. L'autor ha sapigut fer parlar i accionar una sèrie de personatges, tots de carn i tots amb força caràcter, que's mouen al voltant d'idees i sentiments que fereixen amb llaga viva en el cor de les multituds; ha sapigut, además, alternar artísticament escenes lleugeres i picaresques amb episodis patètics corprenedors, i això fa l'home de teatre.

Confessem, amb tot, que *Comèdia de guerra i d'amor*, ens ha fet l'efecte d'una obra purament simbòlica, d'un simbolisme discutible a pesar del seu relleu de vida tan descarnat. Volem dir que la trobem més realista que veritable. Si

l'autor s'hagués acontentat en presentar-nos un cas, el cas d'una dona que s'entrega al presoner enemic, potser hauria fugit el símbol, però ens hauria semblat més humà i ens hauria convençut més. Però allò no és un cas, allò és una passa. El llenguatge que l'Artís ha posat en boca dels personatges, molt propi i molt natural. I si ens deixessin triar, dels tres actes, el segon.

Tots els artistes, femelles i mascles, molt bé; superiors. És clar, la Casals, la Valero, En Santpere i En Bergés.

GOYA

Abans d'ahir, dimecres, degué tenir lloc el benefici d'En Thuillier amb la esperada represa de la famosa obra *Los intereses creados*, d'En Benavente.

Es natural que la «bombonera» estés a punt de vessar i que els aplaudiments esclatessin a dojo.

POLIORAMA

Frente a la vida, d'En Linares Rivas, ha constituït un gran èxit més literari que artístic. Mireu que parla bé aquest afortunat autor!... Aviat passarà la mà per la cara an En Benavente.

Dels tres actes interessants de que consta la comèdia, els dos primers foren els que varen plaure més al «distingido».

Portarà molta gent al «Poliorama» aquesta obreta.

Les senyores, admirablement, i En Juárez també.

ESQUELLOTS

Dels successos bons i dolents, alegres i tristos, fastuosos i miserables ocorreguts durant aqueixos darrers vuit dies, val més que no'n parlem.

Ademés... què en diriem?

Millor dit: què ens deixarien dir?

Lo més discret, lo més sensat i lo més pràctic és posar-se un xiclet a la boca... i mastegar.

I qui tingui ràbia, que's rosegui els punys.

Llegim entre les notícies que en diuen de la «buena sociedad»:

«Estan pasando una corta temporada en Barcelona los señores de la Figuera».

Doncs, mirin, que no els hi alabem pas el gust.

Déu dona faves a qui no té queixals.

Els de la Figuera se'n venen a Barcelona... i nosaltres, tan bé que hi estariem, a sota de la figuera.

A arribat la Meller

Ens en alegrem.

Ens en alegrem pels seus admiradors de Barcelona.

Que formen legió i fa temps que, de pensament, li cantaven:

«Ven, y ven y ven!»

Diumenge era Sant Prudenci.

Els diaris no diuen si En Lerroux va rebre gaires felicitacions.

El dia del seu sant i revista de gent de pau al Passeig de Gràcia...

Diumenge devia vessar de satisfacció.

UN QUE SE'N ENTORNA AL POBLE

—«Tant si sona, com si no sona,
Barcelona és bona...»

L'HERREU TÓFOL VA A LA FIRA...

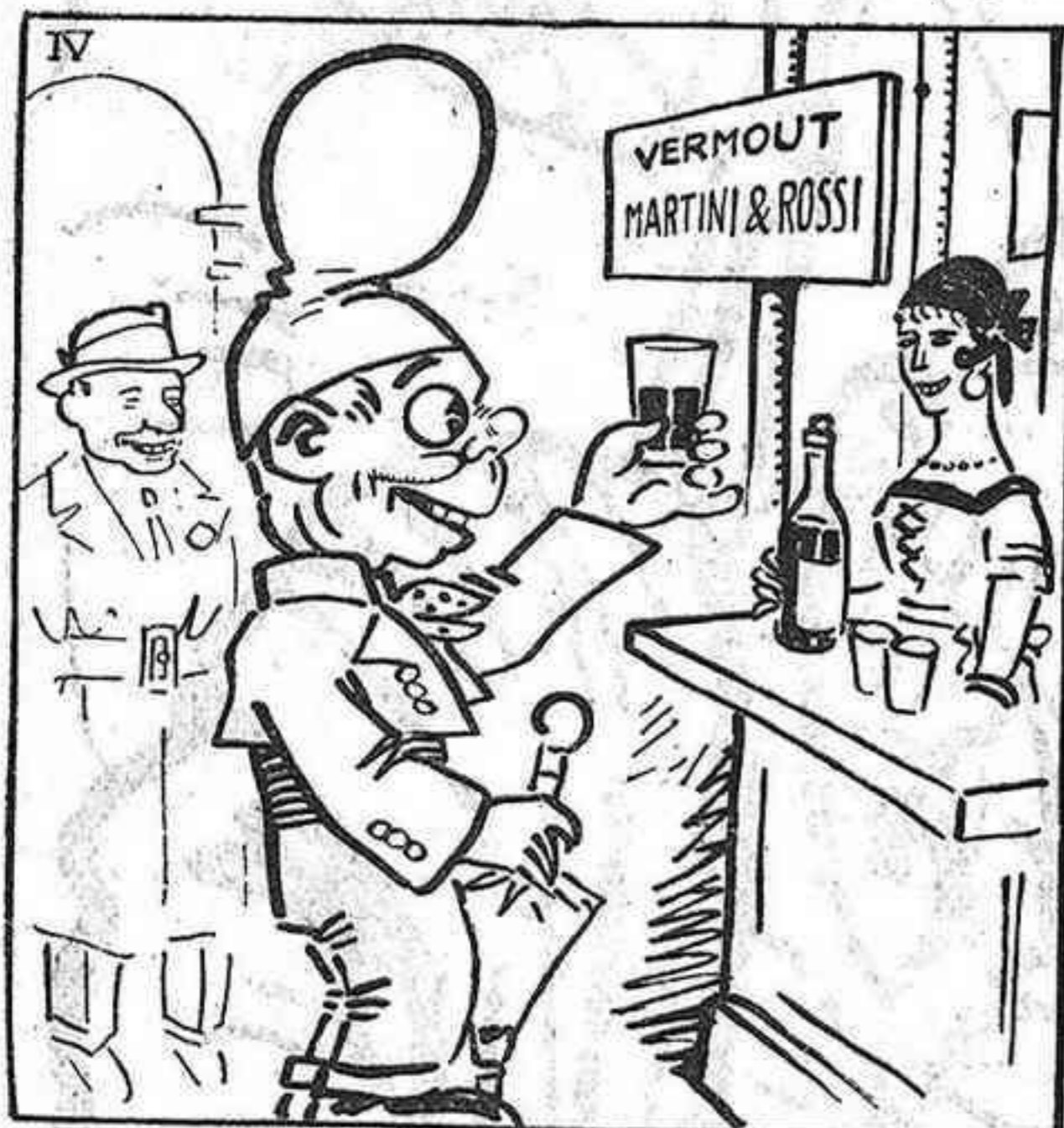
Entra i veu el *Semper-Ita* i En Tófol molt s'amoïna car en lloc de Barcelona, creu que ha anat a parà a Xina.

Davant d'un tractor pregunta: —Digueu-me, i això que fa? —Liaura tot sol! —Recaraina! Ja me'l podeu facturar!

Entra a la sala *Uralita* presumint de gran senyó; però en lloc de pendre el thé amb taça el pren l'hereu amb porró.

Al Kiosc *Martini i Rossi* li ofereix una italiana el millor vermouth de marca perquè dini amb força gana.

Com que l'hereu fa l'aleta a la noia de ca'n Fura compra savó, polvos, crema... als Cortés, del *Peca-cura*.

Mocadors, teles i holandes que li han encomanat les troba molt acomodats al lloc d'En *Manent i Prat*.

Davant del «stand» *Freudonia* crida En Tófol al moment Recristina! Quantes olles! Però més n'hi ha al Parlament!

Per fer content a l'alcalde al qui deu un favor gran, compra an En Reis, una ploma de la gran marca *Suan*.

I tot badant per la Fira, En Tófol cau de clatell ensopgant amb les fustes del constructor *Vilardell*.

... I AMB RAÓ DE TOT S'ADMIRA

Els neumàtics d'En Pirelli li criden molt l'atenció. ¡Si en pogués posà an el carro rodaria molt millò!

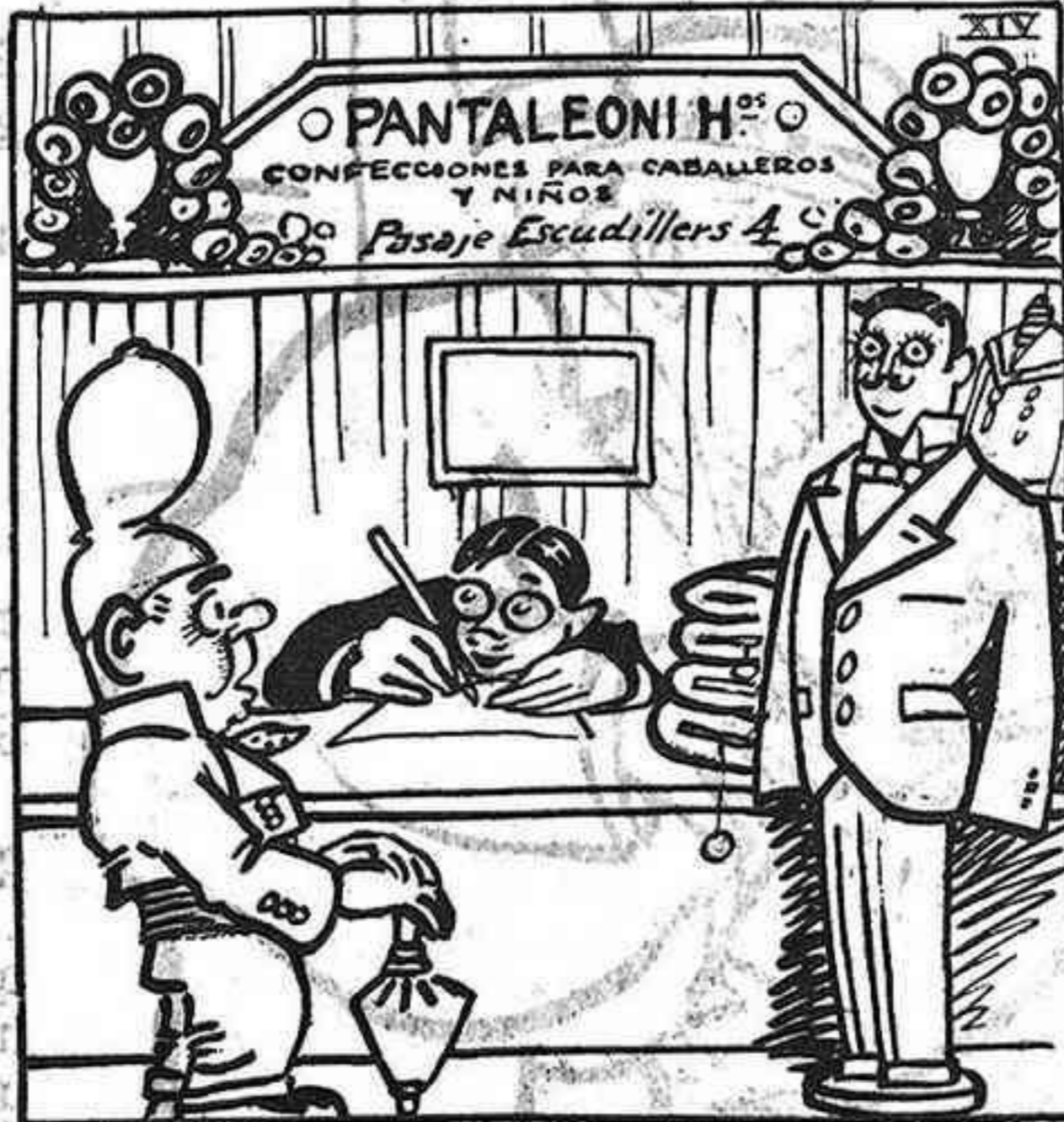
En Villaró, el dels reclams, li ofrena un retrat (!) i un duro (!!); i En Tòfol diu: ¡Ratafum! ¡An aquí sí que m'aturo!

Com que a Gallics fa molt fred, una «estufa» Mas-Bagà s'endú tot content al poble pensant lo bé que anirà.

Els regidors de la vila, van darrera del diner. ¡Per tenir segurs els fondos res com una «arca» Soler!

Pensant en fer més conquestes i eclipsà al rival Geroni es compra vint-i-cinc trajos al «stand» Pantaleoni.

Per a escriure als del Casino i al rector Mossèn Benet adquireix la millor màquina que és la Fox d'En Guillaumet.

Com que un hereu molt tot ballant als envelats, maquinària frigorífica a cà l'Impex ha comprat.

Abans d'anar a la fonda En Tòfol compra xampany, Lemonier per fer gatzara amb la dona d'un company

I amb un S. R. C. de Stevenson, Romagosa se'n torna a Gallics En Tòfol content... i buida la bosa!

PERIENES DE L'ESQUELLA DE LA TORRATXA
 BARCELONA

GENT DE LA FIRA

Els caps de brot que han organitzat el mostrari

Acaba de publicar-se, elegantment imprès un valent *Himno al Somatén*.
Tenen segell, tenen himne, tenen bandera...
En Rusiñol diria: Ja no més els falta «pis».
Però a manca de pis tenen els magatzems del senyor Godó de *La Vanguardia*.

Recullit entre els «sucsesos»:
«Un individuo sufrió heridas en la calle de Otger al mor-
derle un burro de su propiedad».
Això vol dir que no's pot ésser propietari.
Sobre tot quan la propietat és... un burro.

Un pobre pare que té tretze fills...
Rebollo!...
(No és cap renec, això. Això és el cognom del susdit prolífic veí.)
Doncs, com deïem, un pare que té tretze fills ha rebut la gratificació promesa per l'Ajuntament: Cinc-centes pessetes, que se li han tornat tres-centes perquè les altres dues-centes han sigut donades a un altre pare amb dotze criatures.
Dotze fills: dos-centes pessetes,... toquen a setze pessetes per cada fill.
Se'ls rifen!
Qualsevol fa cria, amb aqueixes gangues en perspectiva!...

Unes quantes dames aristocràtiques, de Madrid, al objecte de atenuar la crisi de les obreres, durant la temporada de calma —que acostuma a ésser l'estiu— projecten una tómbola benèfica de vanos.
Acceptaran vanos de tothom i si pot ésser vanos dibuixats per artistes i autografiats per poetes.
Bona intenció, apaivagar l'incendi social a cops de ventall.
Però... ay, *todo es en vano!*

En la simpaticota festa de les roses, celebrada a Pedralves, un frare barbut predicà sobres la vida miraculosa de Sant Jordi.
Entre altres coses substancioses diu que va dir:
—Aqueixa formosa i casta donzella que encara avui està agarrotada pel monstre,... ¿quan podrà escapar de ses urpes?...
A la reina Elisenda de Montcada li escruixien els òssos dins la tomba.
I els reconsagrats no varen aplaudir... perquè eren a missa.

Ha mort el doctor Esquerdo.
Carai!... Ara que és quan més falta fan els metges operadors!

Preu per preu valia més que se'n morissin tres dels dos-simètrics.
O cinc dels hidroteràpics, que ho arreglen tot amb aigua calenta.

Efectivament, és molta la gent interessada en que's restableixi el tren ràpid, diari, entre Madrid i Barcelona. Per això fa dies que se'n parla.
No passa dia que no's llegeixi:
«Convé que's torni a establir aqueix tren ràpid».

Censurat

NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILIDAD SEXUAL
CINCO PESETAS FRASCO

LAS CURA RADICALMENTE LA

AFRODISITA GILKERS

Pídase en Farmacias y Droguerías

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n. 2

TELEFONO 4115

Obra póstuma

Acaba de sortir

Pompeyo Gener

Coses d'En Peius

Records anecdòtics, serios i humorístics de la meva vida

Un volum 8.^u enquadernat:

Pessetes 2

Pompeyo Gener

Los cent Conceyls del Conceyl de Cent

escrits de ma de Fra Feliu Piu de Sanct Guiu canonigüe de la Seu
ab altres Màximes e Veritats que s'hi enclohen e son en vers

PREU: Pessetes 1

R. SURIÑACH SENTIES

EL TRESOR DELS POBRES

i altres contes de consol, estimul i dignitat per als nois de condició humil,
amb un conte model de **Enric de Fuentes**. Il·lustracions de **J. G. Junceda**

Un volum luxosament imprès:

Pessetes 5

DR. E. CLAPARADE

Traducción de Domingo Barnés

PSICOLOGIA DEL NIÑO

Y

PEDAGOGIA EXPERIMENTAL

Un tomo 8.º: Pesetas 18

Encuadernado: Pesetas 20

Vicio, no: Amor!!

Obra nueva de JOSÉ OLIVER BAUZÁ

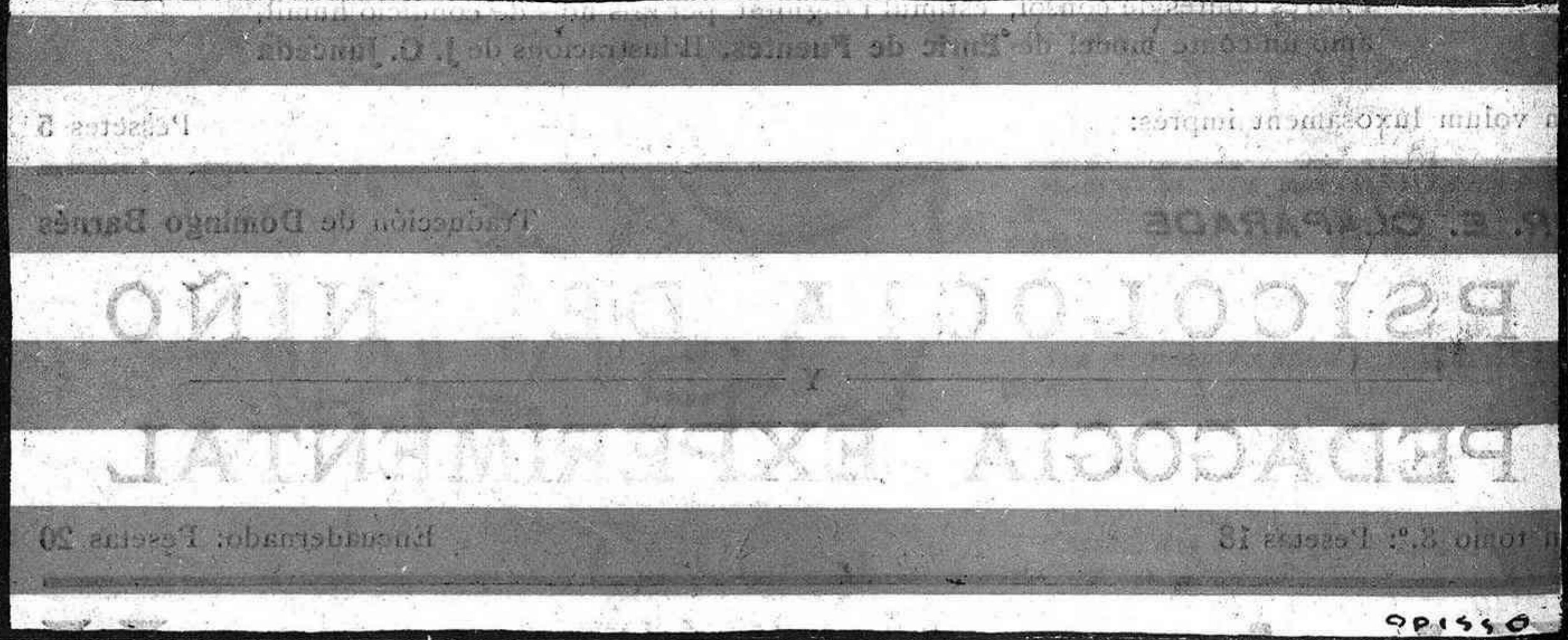
Un tomo 8.º de 320 páginas: Pesetas 5

Resumen Bibliográfico, año 1920

— — Se facilita gratis en la Librería Española de ANTONIO LOPEZ — —

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

PERIENECIA ALA...
ATENEO DE BARCELONA

MOMENTS DIFICILS

Un «davant» bonic, amb el qual la Censura potser no hi tindrà res que dir.